

/ Și viața, Elena, setea și somnul cu vis, /
 Ce toate respiră cu tainele lor, / Pentru
 care-am murit, / Pentru care-am reînviat,
 / Elena, și cântecul nostru / Cu-aripi de
 foc, / Născut ca și noi, cu-al nostru noroc,
 / Elena, și noi, care punem credință, / Pe-o
 mică țărână, pe-o mică sămânță, / Elena,
 și noi, cu brațele-ntinse spre soare, / Și noi
 vom cânta în lumi viitoare" (*Cântare*). Aceste
 versuri, aceste sintagme, aceste cuvinte
 sunt o lumină abia percepută, în care lucrurile,
 aluziv, alcătuiesc o mare taină, pe
 care poetul ne îndeamnă s-o descifrăm. A
 pronunța aceste cuvinte: *a gândi nemijlocit prin ele*, face să descoperim *lucrurile* încercate în ele. Sunt niște spații, de tăcere, încremenite la timpul prezent... sau poate abstracții ale vieții, pe care criticul Ion Ciocanu le consideră „la prima vedere incredibile, care însă urmau să fie nu numai crezute, dar și trăite profund și conștientizate temeinic de către destinatorul lor [...]”. Ion Vatamanu recurge la gradația artistică, la compoziția inelară, la interogația retorică, la care însă dă răspuns, parcă intuind răspunsul interlocutorului imaginar pe care

astfel, îl implică și mai temeinic în dialog" (*Literatura română contemporană din Republica Moldova*, Chișinău, Litera, 1988).

Fără puțință de tăgadă putem spune, ca și în acest început de mileniu trei ne mai macină dorul de poezia vie, cu miros de *Tu o frunză – verde vatamanian*, plină de dorul altor orizonturi, de trecere prin taine – unde descoperim că mai există ceva, în noi. Acest *ceva* răscolește ființa în dialog cu ea însăși, care-i un neadormit *alter ego*.

Sfera *Operei poetice* a scriitorului Ion Vatamanu, interioritatea proprie, *sisific* încercând a o cuprinde, mai mult decât oricând până acum, ne îndeamnă: „Când n-om mai avea ce să ne spunem / Unul altuia, / Vom privi-ndelung / La frunzele din jur... / Când n-om avea ce să ne punem / Unul altuia, / Vom ridica două oflitate frunze / De pe-o margine rece de pământ / Și-om porni după ele, / după două făclii... / Vom merge mult / Până ne vom vedea / Două valuri albastre / Dintr-o apă, / Pe care plutesc frunzele... / Când n-om mai avea ce să ne spunem / Unul altuia...” (*Torțe cu frunze*).

AVANTAJUL DE A FI CONCOMITENT ȘI SCRIITOR, ȘI CRITIC

Lidia GROSU,
 poetă, cercetătoare

Abstract

A higher level of thinking, "poetry is the second world" (J. Paulhan), but that would resemble to the beyond - eternal life - and would see as a poet, literary critic Tudor Palladi in the sense intuitively. Lyric ego lives in the boundless love, the word that is great creed, according to the poet, in any level word consciousness is consciousness itself the word "and life is a perpetual motion that supremacy to the writer's work, is called "Talisman of Fates"...

"He who forgives not ever regret" (Al. Dumas - father). Lyric ego bathes in this truth, proposing solutions treatment of others by promoting great love, a formula that defines faith as a human sacrifice on behalf light in the case by following these deeply human. Tudor's poetry reflects a thought expressive Palladi special dispensation accessed at our salvation through suffering, as an expression of human space molded revival and determination of valuable substance in the complex heavenly star, mystery veil that monitors its

fully stark steps, letting the facts speak fully this great truth.

Keywords: word, love, God, faith, star.

1. „Sunt străveziu ca floarea de cicoare...”

Poezia meditativ-filosofică a lui Tudor Palladi este o Casă a Domnului în care, intrând, devii imponderabil. Acest univers de creație a încăput într-un timp fără de timp ce nu mai acceptă substituiri ale univocului cu amfibolia într-o viață fără de moarte, cuprinsă într-un conglomerat de trăiri în clocot cu „steagul zorilor” în față: „*Timpule nețârmurit / Nu am vreme de murit / Îți las tot frământul meu / De Cuvânt și Dumnezeu / Până dincolo de eu / Să ne știm în doi mereu / Când a fi veacul mai greu / Timpule – și-n moarte zeu...*” (*Timpule nețârmurit...*). Ea este rugă: „*Doamne de este în Ceruri / Pământul ce-n veci m-a râvnit / Și scumpele lui Adevăruri / Preagreu-i puțin de merit (Rugă)*”; ea este căință, îndemn, pară: „*Flacăra ce-n gând tresaltă / E-nsetată-n vis de-o altă / Neștiută-n veci Credință / Vrednică de-a ta ființă*” (*Flacăra ce-n gând tresaltă...*); ea este entuziasm, lumină: „*Semița Luminii plăpândă / Străbate în suflet încet / Și lacrima veșnic de pândă / Se-aprinde ca Luna-n nucet*” (*Semița luminii*), dar și un continuu elogiu Cuvântului, zis Dumnezeu: „*Cuvintele m-au gârbovit cu anii / Că nu le mai pot duce-n văz ușor / Și luminat de vechile cazanii / Pe Domnu-l rog de îndurarea lor... / Ele mă lasă-apoi un timp în care / Mă tot îndemn în sinea-mi pas cu pas / Să le salvez de grabnica uitare / De la Crăciun și până la Ispas*” (*Talismanul Ursitei*). De fapt, este vorba de iubirea pe care o trăiește în-continuu eul liric în afara oricăror experiențe care nu se dorește ostentată, ci trăită cu maxim sacrificiu de către eul debarasat de suferințele telurice: „*Tinerețea poetului: focul / Arde Sufletul până la eu / Din neun-*

dele dorului locul / Se-adâncește în tine mereu” (*Tinerețea poetului: focul*), este vorba de iubirea nerostită, poate doar șoptită cu gura închisă sau scufundată în puritatea tăcerii strigate pe „miriștea de-aramă” a celor nescrise, ci doar intuite cu pece-tea infailibilității autenticității a unui act semnat în Înalturi, neapuse vreodată, „metamorfoza” distinsă a eului fiind un prilej fericit de invocare a transparenței: „*Sunt străveziu ca floarea de cicoare / Dusă la ochi în plină zi cu Soare / Prin mine poți privi și de sub piatră / Dacă dorești și dacă ești de Vatră...*” (*Prin mine poți privi și de sub vatră*). Darul din unicul inocent act de „furt”: „*Nici cu-o mie de guri / Nu vei putea rosti / Cuvintele Dragostei / Care-ți dogoresc / Sufletul / Cuvintele care / Te-au născut / Din propriul / Lor nelut / Necunoscut / Și apărat / De-al focului / Scut...*” *Dar și cu-o mie de guri / Nu-l poți apăra / De unul de furi...*”, în sfârșit, este o „nedumerire” simpatizată care lărgeste spațiul de fructificare a paradisului pentru cel care se regăsește în *Chemarea care te-a aflat* – „astrală” – din care trebuie să împarți tuturor celor care-și doresc să cinstească Taina Marii Iubiri.

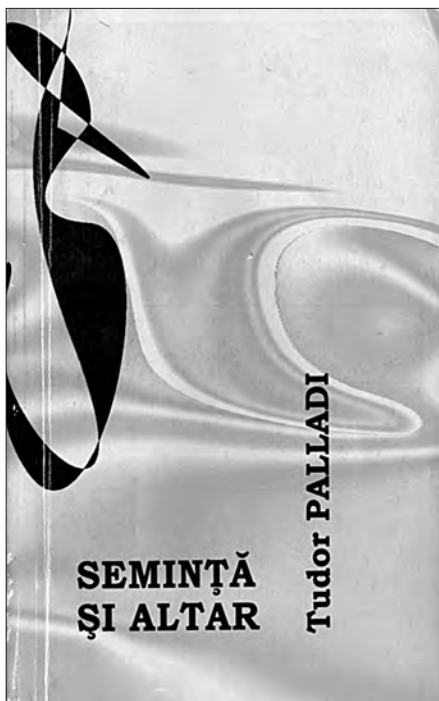
Poezia lui Tudor Palladi este o lume ezoterică: „*Nevăzută flacăra-nnoirii / Lamura tristeții de ne'nvins / Unduie în nesfârșitul Firii / Precum zorii peste Verbul nins*” (*Nevăzută flacăra-nnoirii*), deși termenul respectiv este considerat de biserica ortodoxă ca fiind unul ce ține de domeniul misticii. Or, actualmente, de fapt, a apărut o tendință de abordare la nivel duhovnicesc a *Evangeliei*, iar „insatisfacția” unor intelectuali pentru un adevăr mutilat sau pentru un răspuns confuz la niște întrebări stringente incită interesul pentru o documentare din surse suplimentare: „*Smerit cu tot ce-mi dai ursita mea / Cu trup și suflet lupt pre legea mea... / Scânteietor ca albul de pe fulgi / Din Steaua mea durere vrei să fugi?...*” (*Ursita mea*), nu arareori acestea fiind diverse concepte filosofico-religioa-

se sau religii orientale. De fapt, filosoful prin poetul Tudor Palladi, al cărui *eu* nu contestă, ci susține ideea creștină despre credința în bogăția dimensiunii fundamentale a spiritului, care este „sufletul deschis harului și adevărului, purtător de har și adevăr”: „*De dai uitării Sufletul / Strein îți este umbletul / Și mâna ta la gură pâine / Zadarnic zilelor de mâine / De dai uitării Sufletul / Strein îți este umbletul / Precum streină-mi este ura / Și-n cuviință-apucătura...*” (*De dai uitării sufletul*), îmbogățind-o pe calea studiilor aprofundate la diversele școli ale marilor gânditori, inclusiv cei antici, va afirma în continuare că „scrișul este o artă a sufletului și nu o idilă, o plimbare a minții prin grădinile celeste ale Logosului”: „*lertați-mă cuvintelor de aer / Că sorb licori din undele de-azur / Că mă cutremur de-al furtunii vaier / Și-nstrăinarea pot să mi-o îndur...*” (*lertați-mă, izvoarelor...*), în care celui nepărtinitor îi revine „misiunea sacră de Dumnezeire prin Cuvânt și Conștiință...”: „*Poeții au nevoie de Cuvânt / Cum Clipa unelor – de jurământ / De n-ai iubire-n sânge de pământ / Nici dorul tău de Patrie nu-i sfânt*” (*Litanie*). În viziunea zis sieși *ucenic*, „numai misticul știe ce este cel ce nu este; de la neglas și necuvânt până la glas și cuvânt, până la revelație («Să năzuim spre revelație mereu», zice J.W. Goethe), el trăiește în Cuvânt, devine Conștiința Lui. Oricât ar încerca unii zadarnic a bate mereu cu pietre – «*Restu-s suspin și zbatere în ceață / Povară-s bogățiile și reci... / Nimic mai mult nu-ți trebuie în viață / Decât doar Duhul Sfânt în veci de veci...*» (*Ales de neuitarea lui*) –, de vreme ce acestea cad din pomul ființei numai atinse de stelele auguste, jocul va fi fad și fără sens. Din cuvinte se poate răscumpăra numai misticul.” (T. Palladi, *Scrierea Tainei sau înmiresmarea Tainelor din Taină*, în: N. Fabian, *Tainele nescrise ale Bibliei*). „*Smerit de-a pururi iubitor mereu / Spre suprasuflet tainic să râvnești / Ca florile ce iernile cu greu / Le-nving în merii de*

la Bălănești” (*Ales de neuitarea lui*). Așadar, ideea aparține și religiei creștine: „Mistica e în toate religiile, implicit în cele dinainte de Hristos, iar cuvântul grecesc *mio* se refera la o lume tainică: „*Există peste câte-n jur / Privirile se-arată / Al tainei nedescrise mur / Văzut de niciodată...*” (*Izvodul unicului dor...*); în același timp derivatele lui având forță de mare încărcătura ezoterică, pe câtă vreme în Revelația creștină, în care noi credem și mărturisim că Fiul lui Dumnezeu s-a intrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioare, aici e vorba de lucrare în Duhul Sfânt: Sfântul Ioan Botezătorul zice: „Eu vă botez cu apă, El vă va boteza cu Duh Sfânt.” (*Ezoterism și exoterism în creștinism* – online: <http://www.crestinortodox.ro/interviuri/ezoterism-exoterism-crestinism70544.html>): „*Sfârșitul începutului e-n lut / Tu mi-ai dat totul că mi-ai dat cuvânt / De-aceea am în toate un trecut / Și-n bine-oi fi precum am fost – un sfânt / Doar calea ta prin mine-i încercată / De-o vrere neștiută-n veac de veac / De simțu-mi și de mintea-mi luminată / Și de-un mister ce nu mai pot să-l tac...*” (*Sărut pământul*).

2. „Zălog mi-ai dat iubirea / De tine făurită...”

Dacă e să ne pătrundem de definiție, „ezoterismul (din greacă) este un concept filosofico-religios prin care se desemnează cunoștințe și învățături obținute prin percepția unor fenomene spirituale, accesibilă numai inițiaților: «*leșit din sine întru tot / Vei da de Cel Adevărat / Nelipsă ce e peste tot / În tine cum e relevant*» (*Descoperire*), în opoziție cu cunoașterea exoterică, care e accesibilă tuturor oamenilor” (<http://ro.wikipedia.org/wiki/Ezoterism>). Această lume se revarsă lumină în poezie: „*Zălog mi-ai dat iubirea / De tine făurită / S-ascult adânc doinirea / De sunet miruită / Clipitelor din care / Apari să-mi dai Lumină / Cuvântul dând în floare / Pe Calea Ta Divină...*” (*Zălog*, coperta cărții *Talismanul ur-*

sitei) printr-o inițiere a dialogului cu Dumnezeu și o prezență reală în „memorarea” acestei acțiuni realizată prin intermediul unui *interpret* integrat profund în cunoașterea Lui ca efect al tendinței acestuia nu atât în a schimba lumea, cât a o îndemna să cinstească faza conceperii celui modelat „după chipul și asemănarea Sa” întru a fi considerat un „ales de neuitarea Lui”: „*Atunci când Domnu-n pieptul tău răsare / Mai mare Bucurie-n lume nu-i / O! Tu din depărtările astrale / Ai fost ales de Neuitarea lui*” (*Ales de neuitarea lui*).

Apelând la teologia catafatică („*via affirmations*”) – modalitate de cunoaștere a lui Dumnezeu prin negare, El rămânând necunoscut și necuprins în ființa Sa transcendentă: „*Se zbate noaptea-n al meu vis / Ca șarpele pe rug / Când Cerul Dorului deschis / Îl cheamă-n al său crug*” (*Parabolă*), evidență trăită a existenței lui Dumnezeu după ce au fost negate prin transcendere existențele create, această metodă fiind evidențiată în teologia patristică de Grigo-

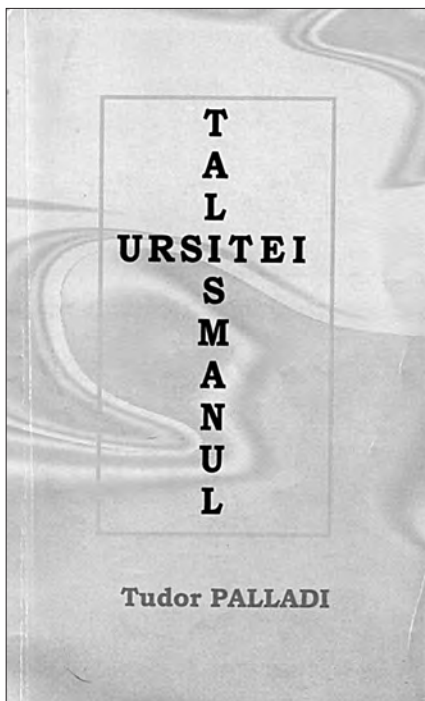
rie de Nissa, Dionisie Areopagitul, Maxim Mărturisitorul, Grigore Palama” – online: <http://ro.orthodoxwiki.org/Cunoa%C8%99tere>), potrivit căreia Dumnezeu este concomitent „mister și revelație, taină și descoperire”: „*Să nu te superi Țară / Că plec necunoscut / În plină zi ori seară / Din nou la Început / Căci toate vin din Stele / Din ceruri și din floare / Din ce visat-au ele / Din Taina ce le are*” (*Să nu te superi Țară*) sau la cea apofatică („*«via negations»* – modalitate de cunoaștere a lui Dumnezeu prin afirmare că El poate fi cunoscut în funcție de realitățile lumii create – văzute –, luate ca simbol al Său, atribuindu-li-se însușirile acestuia și afirmând ceea ce este Dumnezeu mai degrabă decât ceea ce nu este – tainică și revelată – mister și revelație”) (sursa citată), cu imaginea celor două sfere în El: „*Ce cale Doamne-n rătăciri / Când eul singur-singurel / Are-a străbate prin simțiri / Nedeslușite nici de el / Sferele susului preaplin / Și-ale ascunsului din piept / Ce firu-și torc din al meu chin / Din strămbătatea unui drept*” (*Izvodul unicului dor*), care rămân într-o stare neschimbată (*Ezoterism și exoterism în creștinism* – <http://www.crestinortodox.ro/interviuri/ezoterism-exoterism-creștinism>).

Poetul Tudor Palladi ascultă de glasul Conștiinței în care răsare „semința” – Cuvântul – și care, trecut prin altar – sufletul – e sfințit de trăirea de intensitate, devenind, în cele din urmă, Cer: „*Smerit cu tot ce-mi dai ursita mea / Cu trup și suflet lupt pe legea mea / Scânteietor ca albul de pe fulgi / Din Steaua mea durere vrei să curgi... / Ci din vecie orișicât mi-ai da / A doua oară nu mai pot lua / Pentru-acel nume ce m-ar încăpea / «Semința» și «altarul» de m-ar bea*” (*Mai altu-aș fi*). Fidel viziunii de dihotomie în creștinism bazată pe relația trup-suflet, poetul Tudor Palladi nu exclude nici învățăturile orientale, inclusiv ale celor zece frați *Guru* (primul dintre ei, *Guru Nanak*, considerat întemeietorul si-

khismului care posedă divinitatea), din a căror operă valorifică anumite idei, imprimând noi conotații și nuanțe conceptelor acestora în reliefarea divinității, tangențele cu religia creștină rămânând distincte („Arta Ta se manifestă în toate, și nu-i nimic în afara Cuvântului Tău” (Guru Nanak) – „Atoatetatăl scump Părinte / Eu înafară de Cuvinte / În sânge și în cuget n-am / Nimic din ce nu-mi este Neam” (Atoatetatăl). Sau: „Fără Cuvânt nu poți cunoaște Realitatea” (Guru Amar Das) – „Destin înnoit de Cuvinte / de-a Inimii noastre veșminte / Ce naște din verbe iubire / Și-a Neamului meu Nemurire... (Destin înnoit de cuvinte). Sau: „Șhabd este calea care duce în Realitate” (Sand Kirpal Singh) – Cine s-asculte sufletul e-n stare?... (Tudor Arghezi): „Vremea din Sufletul meu / Plânge și râde mereu / Vremea din Sufletul meu / N-are odihnă mereu / Norul și Raza mereu / Naște din Sufletul meu / Vremea din Sufletul meu / Vremea să fie sau EU?,” (Vremea din sufletul meu). Astfel, menirea eului se conturează nu atât în afirmarea sa ca înaintemergător – „Dumnezeu se șoptește, se caută, se plânge, se roagă, dar nu se explică” (Domnească, Ana Manole) –, cât a proslăvirii Tainei: „Te nemurește Taina / Cuvântului și spaima / Că n-ai s-o vezi pe mama / Din noapte-n care vama / În ținte te va bate / cu-o mie de păcate / Te nemurește moartea / Mi-a zis odată soartea” (Mi-a zis odată soartea). Așadar, „trebuie să avem curajul de-a privi în față Adevărul” (C. Stere) într-un nemurire Absolut: „De sus pogoară al iubirii roi / Stelar ca-n vis cu-al său șuvoi divin / De irizări ce tremură în noi / Și-atunci se-aprinde al iubirii chin / Și pururi precum Phoenix fără-ostoi / Renaște într-al inimii senin... / Din Duhul Sfânt odată Doamne voi / Să-mi împlinesc ceresul meu destin... (Împlinire), care mereu rămâne... mister: „Secundele Vieți-mi... E știut / Că patria în tot (și-n ecuații) / Întâi și-ntâi ea s-a născut în lut / În rădăcini de neștiute spații...” (Litanie).

3. „Cu șapte Ceruri săptămâna / Spre muntele-i mi-nalță mâna...”

Nivel al unei gândiri superioare, „poezia e o a doua lume în cea de aici” (Jean Paulhan), dar care ar avea asemănare cu cea de dincolo – Viața Veșnică – așa cum este și ar vedea-o poetul, criticul literar Tudor Palladi în rostul intuit: „Acolo unde dat ți-a fost / S-admiri pe Lună și pe Soare / Al vieții neștiute rost / Lacrima cea neplânsă doare” (Lacrima neplânsă). Eul liric trăiește în această nemărginită iubire: „Sunt cel mai vinovat îndrăgostit / Că-am acceptat să mor întru iubire / Chiar de n-am fost o clipă fericit / Întru lucoare intru-n nesfârșire (Sunt Terra Daciae), marele crez fiind Cuvântul („Lumina dinlăuntrul nostru ne duce spre lumina cea universală, cum este Cuvântul – o manifestare a însăși Dumnezeirii” (Pier Franco Marcenaro), „adică din orice racursiu Cuvântul Conștiinței va fi însăși Conștiința Cuvântului” (T. Palladi, sursa citată), iar viața este o perpetuă mișcare spre Cel cu majusculă în opera scriitorului, fiind numit „Talisman al ursitei”: „Se zbate măiastra Sămânță / În pântecul Gliei muncit / Ca pruncu-n a maicii ființă / De-a fi pentru-al Dorului Mit” (Mă zbat ca măiastra sămânță), care mereu rămâne o întrebare, dincolo de care nu poți să accepți ceea ce nu ți se oferă fără binecuvântarea lui Dumnezeu: „Umbra vieții mele sunt cuvintele mele” (Nichita Stănescu). Titlurile anunțate pe Terra nu întotdeauna corespund datelor din registrul de sus și viceversa: „Nu mi-e teamă de a umbrei sete / Ci de-a razei falsă strălucire / Demiurgul nu-nzadar îmi dete / Steaua și-un pământ întru Unire...” (Demiurgul nu-n zadar îmi dete). Ele se conțin, iar tu neapărat le vei identifica, pe firmamentul ființei tale, fiind incrustate de mâna Celui de Sus, care te bucură, în principiu, cu ideile Lui materializate prin tine: „Să nu te superi Țară / Că plec necunoscut / În plină zi ori seară / Din nou la Început / Căci toate vin din Stele / Din ceruri și din floare / Din ce visat-au ele / Din

Taina ce le are” (Să nu te superi Țară). Așadar, „Cogito ergo sum”, după filosoful René Descartes, dar acceptând și una din derivatele acestui aforism deosebit de semnificativ: „Iubesc, deci exist!” „Mai vechi decât Omul și gândul / E verdele ierbii Pământul / Mai nouă ca Bolta și Luna / E dragostea Vieții străbuna...” (Iubirea din tine).

E greu să-ți cunoști propriul suflet – „Aname sufletul trebuie să-l conducă pe om” (Pier Franco Marcenaro) –, în care bântuie antagonismul dintre virtuți și defecte: „Uite-o vreme că se duce / Alta-i ca și cum n-a fost / Poți să-i faci de-acuma cruce / Regretatului tău rost” (Dezlegarea noduli...), lăsând balanța conștiinței să determine periodic spațiul ce-i revine fiecăreia dintre aceste două categorii: „Renaștem din cenușa-nstrăinării / Și mituim miresmele din crini / Cu apele răzbind șira spinării / Când însetați de noi ne pomenim” (Cel care sunt), calitățile atribuindu-și funcția de catalizator în cadrul unor dileme: „Rătăcit de milenii mă chem / Durerii să-i dau de izvor / Și

iar rătăcesc în al Clipei totem / Ce mă-mbată de-al stelelor zbor” (Zbor) pentru a rezista ispitelor în cazul în care angoasele te pun la încercare, „O zi trăită fără Duh și Viață / E ca și cum n-ai ști de dimineață / O zi trăită fără dăruire / E-o închisoare-n propria ta fire” (Dacă ai trăit o zi, 1), iar căile întru determinarea sinei conduc în nesiguranță, lăsându-ți în densitatea unor imperfecțiuni cerul de lumină spre cunoașterea Marelui Suflet al Universului, mereu atașat de deschidere: „Dacă-ai trăit o zi cu-adevărat / Să nu regreți că veacul nu ți-i dat / Ori Inima și cugetul ce-n cap noian de vise / Stau Soarelui și Lunii cu porțile deschise (Dacă ai trăit o zi, 2). Eul liric nu suferă de boala Alzheimer atunci când „netimpul timpu-și ară”: „Netimpu-n brazdă timpu-și ară / Adâncul foamei lui de Țară / Chemarea inimii din stele / Din bucurii de doruri grele” (Netimpul timpu-și ară), sugerând ideea de fructificare a fiecărei clipe întru menținerea ei în tiparele prestabilite de către Mântuitor, cifra sacră fiind puntea de apropiere a celor două dimensiuni: „Semința urcă-n jos și-n sus coboară / Din floare trece-n măr apoi în Țară / Și când se vede Soare-n Pom ceresc / În juru-i înflorește neam domnesc” (Sămânță și Altar) prin „fulgerări de lumină” ale Cerului nou de fiecare zi peste visul-zbucium în cadrul unui dialog cu Divinitatea: „Cu șapte Ceruri săptămâna / Spre muntele-i mi-nălță mâna / Și urc pe panta lui montană / Hranit de-a visurilor mană / De-a pururi tainică cerească / Și-n toate mult prea pământescă / Spre-a mă-ntâlni însumi cu mine / În fulgerarea de lumine” (Cu șapte ceruri săptămâna).

4. „Chemate de-a Stelei înălțime...”

„E cu neputință ca până la urmă să nu ajungi cum crede lumea că ești” (Iulius Caesar). Purtând roba distinctă și actul prin care i se conferă titlul de purtător al limbajului Stelei care îl are, eul liric, cuprinzând așteptarea, se delectează de nemărginirea

din suflet pe care i-o poate oferi aprinderii, mereu în pară, unui vis atât de aproape de cea care îi păstrează focul – Steaua: „*Târziu când ațipește-n Cale / Și drum și vânt și norii deși / Cernuți de-a fulgilor rumoare / Din tine însuși parcă ieși / Chemat de-a stelei înălțime / Să sorbi din aerul ei pur / Visul în care crede cine / Nu l-a văzut murind în jur / Ursită-un veac să ne-amețească / Prin el trimite-un ghiocel / De sub zăpezi să ne-nsoțească / În căutarea Ei din Cer...*” (În căutarea stelei).

Opera poetică a lui Tudor Palladi e cu imaginea Țării Cuvintelor rostite în limba-jul lubirii cu toată densitatea „apelor din ceruri”, ca simbol al purificării: „*Țara mea de-a pururi / Din cântec și din flamuri / Din lacrima de-azururi / Din ochiul de pe ramuri / Deasupra mea cât vecii / Te-nalță către Stea / Și-n spulber liliicii / Să cânte Limba mea*” (O, țara mea de soare), și semănate pentru a da rodul multașteptat în solul fertil al conștiinței: „*Se zbate măiastra Sămânță / În pântecul Gliei muncit / Ca pruncu-n a maicii ființă / De-a fi pentru-al Dorului Mit*” (Mă zbat ca măiastra sămânță), dar și cu cea a unei Case de Rugăciune, în al cărei interior se aud pașii Lui: „*Ca spicul sunt pe care-l tai / Când bobul luminează-un Plai...*” (Cu șapte ceruri săptămâna) ce pictează pe șirul de cuvinte Înălțarea, Taina și Revelația. Acest Templu durabil în timp e o „râvnă” în ani: „*La pâine Mamă eu râvnesc / La cerul ei Dumnezeiesc / Cu brațul și suflarea mea / Și cu-a chemării mele stea*” (Râvnă), construit întru alinarea sufletului și a ulterioarelor lui reînnoiri fără moarte: „*Spiritualitatea începe atunci, când, sub conducerea Maestrului, capabil să transmită experiența Lui, omul ajunge la conștientizarea de sine și, înălțându-se deasupra simțurilor și limitelor rațiunii, se revarsă în marea infinită a Conștiinței Universale*” – Pier Franco Marcenaro, în: N. Fabian, *Tainele nescrise ale Bibliei*). Eeul liric nu se regăsește în noțiunea „descoperire”, el mai degrabă se pătrunde

de taina ce i-a fost încredințată, oferind fiecărui din Clipa Înălțării sale, tentat de vraja Veciei în determinarea Valorii Supreme cu instrumentarul „laboratorului” propriei Conștiințe întru raționalizarea / difuzarea celor asimilate („Pe mine mă pot înțelege doar orbii” – Paltu, sursa citată) în afara oricărei vanități. Or, de un fals ar fi delectarea din slava telurică pe care ți-ar oferi-o cu fast niște măști îmbrăcate pe fețe de lemn: „*Că-mi vor bine rău că-mi vor / Una știu: e să socot?... / Asta nu e-n firea lor / Să dezlege orice nod...*” (Dezlegarea noduli...), uitate de trandafirii roșii ai pudorii / inimii și, în acest caz, lipsite de tresăltarea vreunui mușchi la bucuria aproapelui, semn că străine le-ar fi curbele gândului ce s-ar regăsi în mișcări rectilinii întru aprecierea luminilor ce se aprind pe Pomul Vieții. Acesta, cu aceeași măsură distribuie tuturor din darurile sale, iar fiecare își aduce contribuția la protejarea rădăcinii rodului veșniciei și a frumosului inefabil în măsura în care e capabil să citească pe raza de lumină: „*Și a zis Iisus către apostoli: «Oriunde veți intra, dacă e acolo un om al păcii, pacea voastră să rămână în casa aceea, iar dacă nu e nici unul, sa se întoarcă la voi...»*” (www.biblia-ortodoxa.ro/noul-testament/sfanta-evanghelie-dupa-luca). Remedii în acest scop? Străbune: „*Mai vechi decât Omul și gândul / E verdele ierbii Pământul / Mai nouă ca Bolta și Luna / E dragostea Vieții străbuna*” (Iubirea din tine).

Viața omului de creație e un clocot, o dorința arzător de chinuitoare de a trăi cu ochi sclipitori pe stânca lui Sisif: „*Cuvintele m-au gârbovit cu anii / Că nu le mai pot duce-n văz ușor / Și luminat de vechile cazanii / Pe Domnu-l rog de îndurarea lor*” (Talismanul Ursitei), aburcată pe umerii minții: „*Cuvintele de-o viață sau de două / M-au arcuit ca pe un cal de plug / Și munci când nu mă-ncap în mine plouă / Iar când le uit mă simt că-s ars de-amurg...*” (Talismanul Ursitei) ce devine cu atât mai neîmpovără-

toare, cu cât convingerea că azurul ei este Dumnezeu, iar cuvintele sunt suflarea Lui: „Numai cu ELE m-am pornit în lume / Ursita mi le-a dat drept talisman / Și fără ELE n-aș avea nici Nume / Și n-aș mai ști de-al Dragostei liman...” (Talismanul Ursitei).

Suflet deschis... Poezie deschisă ce seamănă Lumină, și deci Cuvânt cu majusculă din surse demne pentru titluri, epigrafe – toate menite pentru un cititor cu aceeași deschidere spre această imensitate a nescrisului din scris. Eul liric devine un tot unitar cu vocabula: „Eu am scris pe foi de carte / EUCUVÂNTUL fără moarte / Care mi s-a dat de soarte / Ți-l las ție – tot și parte – / Căci cu mine în pământ / N-am niciunde și nicicând / Să-l mai iau... De legământ / Îți las tot întru Cuvânt” (Timpule nețârmurit...), pe care îl lasă ca moștenire cu toată iubirea de Dumnezeu și sfințirea posesorilor ei prin această iubire. Speranța, revărsând lumină peste „regretele pline de un rost” ale eului: „Nu mai știi nici de unde și cum / Vin regretele pline de-un rost / Dar din care-o șuviță de fum / Mai rămâne din câte au fost” (Steaua mea clopotește în cer), care „Revede tinerețea cu ochii sufletești” (M. Eminescu, p. 51), din care „Peste prag iar surâde lumina / Revărsată din cupe de maci / Și te-mbată credința divină / Și te face cuvinte să taci” (Steaua mea clopotește în cer), antrenează tăcerea cuvintelor într-un dialog cu Marea Taină, pentru că „Sunt taine-n astă lume atât de neghicite, / De-ai spune viața toată, tot n-ai sfârși de spus” (M. Eminescu): „Nu am nici eu ce-ai vrea de-a pururi / În traiul tău smerit să ai / Speranța când va da în muguri / Sângele-mi iar va prinde grai” (Tu știi ce-nseamnă frunză, cântul?).

În Șansa de-a fi, când „dorul, fără cruțare” imprimă mersului eroare, trebuie să fii cu ochii pe uitarea uitării: „Ai totul parcă la-ndemână / Uitarea însă n-a uitat / Sfioasă să te ia de mână / Și să te-ngroape în păcat” (Șansa de-a fi...), să sfidezi din fiin-

ță nebuloosele spasmodice guvernate de haos pentru a atinge smerenia: „Plecat, dar revoltat în sine / De-așa mărinimie-aleasă / Mă-nalț din umbre de ruine / Smerit ca iarba de sub coasă” (Șansa de-a fi...) și, indiferent de timpul când se va întâmpla, niciodată nu ar fi târziu să fii un altul decât ai fi fost cel de cândva, pentru că „Numai o dată-ți este dată / Șansa de-a fi așa cum ești / Întru-mpplinirea ta dovadă / Și suferința s-o cinstești” (Șansa de-a fi...), din lecție asimilând că înălțarea din suferință este încadrarea ta într-un alt cerc decât cel vicios, – cu deschidere spre astral a unui „destin de chin nemărginit”: „Cui să-i mai dau norocul meu / Pe-o clipă când în cer mereu / M-așteaptă zeul nesfârșit?... / Cântarea ce-am iscat-o greu / Destin de chin nemărginit / Fără tine n-aș fi eu...” (Destin de chin nemărginit), din care descinde claritatea imaginii la care ai pretins („Să năzuim spre revelație mereu” – J.W. Goethe), asigurat de adevărul: „Alegerii i-e sclav cel care-alege.”

Indiferent ce cale își alege ca să ajungă la Dumnezeu, eul tinde spre desăvârșire, spre cel fără de prihană, conștient de proveniența-i („Iut în Cer”) și cu doru-i de a se regăsi în Țara de Soare: „O, Țara mea de-a pururi / Din cântec și din flamuri / Din lacrima de-azururi / Din ochiul de pe ramuri / Deasupra mea cât vecii / Te-nalță către Stea / Și-n spulber liliicii / Să cânte Limba mea” (O, țara mea de soare), pe care vrea să o apropie, însușind limba(jul) Decalogului, cel al nepăcatului și al păcii întru devenire: „...Sunt Terra Daciae – o vamă viitoare / Întru ce-a fost să țin de-a pururi minte / Și steaua-mi drept ofrandă trecătoare / M-aruncă-n noapte ca s-o pot cuprinde” (Sunt Terra Daciae), pentru că, „omul adevărat, care are cunoaștere de sine și de Dumnezeu, întotdeauna e îndemnat către iubire și înțelegerea altora. El se va strădui să le ajute semenilor, ușurându-le poverile și suferințele (Pier Franco Marcenaro – în: N. Fabian, Tainele nescrise ale Bibliei), în care

răsună vocea străbună „când însetați de noi ne pomenim”: „*Un timp al bucuriei și-al dorinței / De-a fi al lui pe flamura Credinței / Mă-ntoarnă-n codrul zilelor hapsâne / Să le hrănesc cu-a Verbului meu pâine / Și mă supun noianului de Clipe / Ce-mi fâlfâie a sângelui aripe (Un timp al bucuriei).*

„Acela care iartă nu regretă niciodată” (Al. Dumas-tatăl). Eul liric se scaldă în acest adevăr, propunând soluții de „tratare” a celor din jur prin promovarea Marii lubiri: „*lertăm păcate-ntâmplătoare / Se iartă-un cârcotaș de soi / Iubirea-i unica salvare / Deci să-i iubim pe-acei din noi / Ce ne împoașcă cu noroi / Să le cătăm mereu în coarne / Când ei și-n groapă de gunoi / Lesne-ar putea să ne răstoarne...*” (*Sunt lucruri care greu se iartă*).

„...Cu adevărat, din prisosul inimii vorbește gura: multe găsește de spus despre lucrurile cu care e plina inima. Cine îl iubește pe Dumnezeu vorbește cu plăcere doar despre El, numai spre El abate fâgașul discuțiilor sale, și când începe să vorbească despre El nu se mai satură; nu se simte bine decât acolo unde se vorbește despre Dumnezeu și despre lucrurile Lui... Cine îl iubește pe Domnul, acela caută să fie părtaș la Sfintele Taine... Cine îl iubește pe Domnul nu se depărtează de gândul la El, și îndată ce prinde vreo clipă liberă se întoarce către El în cugetul său și stă de vorba cu El din inimă, cu căldură...” (*Starea pe loc și mergerea înainte în creștinism, Sfântul Teofan Zavorâtul: Dragostea de Dumnezeu* – <http://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/starea-loc-mergere-inainte-crestinism-68456.html>). Este imaginea chipului lui Tudor Palladi identificat cu eul din poezie – o formulă ce definește credința ca sacrificiu al omului în

numele Luminii prin respectarea acestor rigori de speță profund umană, ea este o gândire de o expresivitate aparte accesată la iconomia mântuirii noastre prin suferință ca expresie a înviorării și a determinării spațiului omului plămădit din substanță valoroasă cerească în arealul Stelei, cu voalul Tainei ce monitorizează pașii acestuia întru desăvârșire, lăsând faptele să vorbească întru acest mare Adevăr în care a încăput cu tot cu baștina sa Bălănești („*Și cad ca o piatră sub Steaua din bezne cerești / Pe Măgura veșnică-a Satului meu – BĂ-LĂ-NEȘTI*”), care rămâne în opera sa mereu un punct de pornire, dar și de revenire, ce poartă aureola Stelei mult visată și contopită cu un dor divulgat la propriu și figurat de o seamă de cuvinte care Unul rămâne pentru totdeauna: „*Mi-i Baștina un dor cum n-a mai fost / De-a-mi lumina cărările-nainte / Dogoarea frunții crește dintr-un rost / Ca Vatra – dintr-o seamă de Cuvinte... (Mi-i Baștina o seamă de cuvinte).*

Referințe bibliografice

1. *Ezoterism și exoterism în creștinism*. Disponibil: <http://www.crestinortodox.ro/interviuri/ezoterism-exoterism-crestinism-70544.html>
2. PALLADI, Tudor. *Nemărginirea clipei*. Chișinău, 2011.
3. PALLADI, Tudor. *Scrierea Tainei sau înmiresmarea Tainelor din Taină*. În: Fabian, N. *Tainele nescrise ale Bibliei*. Chișinău, Ed. Pontos, 2009.
4. PALLADI, Tudor. *Semință de altar* : poeme. Ch.: SC Profesional Service SRL, 2012, 332 p. ISBN 978-9975-4319-2-7.
5. PALLADI, Tudor. *Talismanul ursitei* : poeme. Ch.: SC Profesional Service SRL, 2012, 298 p. ISBN 978-9975-4399-4-7.
6. *Starea pe loc și mergerea înainte în creștinism. Sfântul Teofan Zavorâtul: Dragostea de Dumnezeu*. Disponibil: <http://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/starea-loc-mergere-inainte-crestinism-68456.html>